

La República del 73

Hem celebrat el centenari de la República del 73. Fou de vida curta i tempestuosa perquè es trobà amb l'anarquia creada per la monarquia i perquè, ben al revés d'avui, no existien estaments ni partits organitzats i forts ni altres forces socials en les quals apuntalar la seva actuació i vitalitat.

Fou un assaig de democràcia quan la democràcia no s'havia fet un lloc prou ample en mig del poble espanyol. Per això fracassà, per venir a destemps i en mala hora, i perquè els seus homes optaren per a ésser lleials a una idealitat, abans d'emprar mitjans que repugnaven a les seves creences.

Caigué. Però caigué essent una lliçó per a tots. Precisament aquesta lleialtat democràtica serví d'exemple i educà tota l'obra política posterior. Malgrat la Restauració maldés per a perpetuar els procediments despòtics, no pogué esborrar la tasca dels homes del 73. Al marge de les males arts borbòniques la ciutadania seguí la ruta que marcaren aquells homes. I tots els intents contraris fallaren perquè el ciutadà militant, cada dia més nombros, tenia present la llei dictada per la República que avui homenatgem.

Ella destapà tots els íntims desigs del poble. Aquesta és la seva més alta virtut. Sense cap violència en l'argumentació, podríem demostrar ara que la República actual recull els mateixos plets que es presentaren fa 60 anys. Es la represa fidel i la Restauració és, només, el record d'un mal somni.

El secret del fracàs de la República del 73 el podríem trobar en no haver-se apressat a donar solucions adients als problemes que es presentaven com a més colpidors: l'agrari i el de la llibertat de les petites nacionalitats espanyoles. Ben atesos aquests problemes els beneficiaris no haurin deixat caure la República. La democràcia i la justícia popular que pregonava hauria creat l'exèrcit defensor que no haurien abatut les tropes monàrquiques. Els interessos ideals i materials creats a redós de l'obra republicana els hi hauria barrat el pas, a manca d'altres armes, amb les ungles i les dents.

Excusem-los, però. La Monarquia havia embrutat tant les aigües espirituals que àdhuc aquests problemes, tan arrapats a la consciència ciutadana, no s'exterioritzaven en forma clara i la lluita contra el feudalisme persistent a les terres espanyoles que comportava el jou sobre els pagesos i la lluita amb l'absolutisme que aquimerava les velles nacionalitats, no es sistematitzaren ni es concretaren de bell antuvi. Els homes de la primera República no saberen destriar els anhels profunds que determinaven les convulsions esporàdiques, i no les cregueren, potser, més que explosió lírica d'una jove democràcia i que, per tant, tenien espera.

Però des d'aleshores aquests problemes han afilerat la gent i han adoctrinat els seus anhels. La República del 73 els hi féu conèixer la valor de la seva justícia i de la seva força. El ciutadà es retrobà en aquell moment curt però intens de democràcia i per mai més han deixat de donar-se les mans els qui aplanava el mateix dolor i la mateixa vergonya.

Per això la nova República, la nostra, recull el que sembrà la d'ahir. La que fou pels ciutadans revelació i

Excursió a
Santa Creu d'Olordre

Commemoració de la Primer Aniversari

Dia 13

Representació organitzada per totes les Entitats d'Esquerra del Districte VIIIe al Coliseu Pompeia de l'obra patriòtica

PELS NOSTRES FILLS

Entrega de les Banderes del Casal i d'altres Entitats

A l'acte hi assistiran les Autoritats de Catalunya.